

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

ה. לידת קין והבל ומנחותיהם

ו. חטא עץ הדעת והעונשים

ז. מעשה ששת ימי בראשית

ח. לידת שת וצאצאיו עד נח

ט. השי"ת שובת ביום השביעי

י. מעשה גן עדן והנהרות היוצאים ממנו

יא. יצירת האשה

יב. האדם משחית דרכו וד' מתנחם

יג. עליהם

יד. צאצאי קין עד למך ותובל קין

טו. קין הורג את הבל ועונשו

טז. _____

שאלה לשולחן השבת

"זיכל אלקים ביום השביעי

מלאכתו אשר עשה"

כתוב במשנה: (אבות פ"ה מ"ז):
'עשרה דברים נבראו בערב שבת
בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ
וכו'.

ויש לבאר אם כן, והרי אנו
נוקטים להלכה כי זמן בין
השמשות הינו ספק יום ספק
לילה, והדבר תמוה שהרי אם
הקב"ה עשה מלאכה בזמן זה הרי
שלא היה זה לילה עדיין, שהרי
שבת הוא מכל מלאכתו בשבת?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת.
ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת
(בצדף מקורות, אם ישנם)
ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

יש מדרש פליאה ידוע: 'מפני מה חטא אדם הראשון, מפני שראה שתיים ולא ראה שלוש'. ובביאור העניין: א. הגמרא (קידושין מ:) כותבת: 'לעולם יראה אדם עצמו חציו זכאי וחציו חייב, עשה מצוה אחת - הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובתו'. עשה עבירה אחת - הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובתו'. לכאורה לא מובן מדוע יש צורך להוסיף את העולם כולו, הלא מספיק זה שלאדם אמור להיות אכפת מעצמו. אלא, ייתכן שהאדם יבחר לחטוא תחת אצטלא צדקנית שהינו מעוניין בקיום מצוות התשובה, וכי מה רע בכך הן 'מרווח' הוא מצווה דאורייתא, לכן מודיעים לו שהעולם כולו תלוי ועומד על מעשהו הפרטי, ולכן אף החמירו כל כך באומר 'אחטא ואשוב' וקבעו כי אין מספיק בידו לעשות תשובה, שכן במעשהו הוא 'חב לאחריני'. ובנקודה זו נכשל אדם הראשון בחושבו שרק אם ישנם שלושה אנשים בעולם שייך שהשלישי יבוא ויכריע את כולם, אבל בשניים, הוא ואשתו, יכול לחטוא ולשוב. (רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא) ב. המשנה (אבות פ"ג מ"א) מביאה: 'עקביא בן מהללאל אומר, הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה. דע מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון'. אדם הראשון בא לידי עבירה כי ראה שתיים משום שלא יכל לראות את: 'דע מאין באת' מפני שנברא בידי הקב"ה עצמו. (בשם הגר"א) ג. מתוך שלושת השותפים שבאדם ראה רק אותו ואת אשתו ולא את הקב"ה. (זכרון שלמה)

"זכר ונקבה ברא אתם"

בתוספות (ברכות ס:) מביאים מדרש תנחומא בפירוש המילים "אשר יצר את האדם בחכמה" בברכת 'אשר יצר': 'א"ר בון: בחכמה שהתקין מזונותיו ואח"כ בראו. היינו דאמר בסנהדרין (דף לח.) לכך נברא בערב שבת כדי שיכנס לסעודה מיד'. ויש לבאר אם כן מדוע לא נברא האדם ביום שלישי שכבר כל מזונותיו היו מוכנים לו אז, שהרי טרם הותר לו לאכול בעלי חיים עד לאחר המבול, וכל מזונו היה מן הצומח שנשלמה בריאתו ביום שלישי? ויש לומר: א. כי כדי לשמוח צריך שיהיה לפניו בשר ויין ואין לו בשר לפניו, לכל הפחות שישמח בראיה. ב. היה מותר לו לאכול בשר נבילה המתה מאליה (תוס' סנהדרין נו:) ולכן אכן טרם היו כל מזונותיו מוכנים. ג. לולא החטא היה מותר לו לאכול בשר. (מהרש"א) ד. נברא בערב שבת כדי שיכנס מיד לסעודת שבת. ה. י"א שמותר היה לאכול מבשר קרבנותיו ומזה אכל. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א 'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

עאות משפחות כבר התחילו עבראשית!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות
של חומש בודד מתוך הספר
כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלוך לקהילתם.
זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. נמצאת בארץ החוילה
- ב. מהם הביא הבל מנחה להשי"ת
- ג. עונש שנענשו בו אדם וקין
- ד. סוג של קוץ
- ה. שאלת הקב"ה לאדם לאחר שחטא
- ו. "עץ הדעת טוב ___"
- ז. כך ברא ד' את האדם
- ח. נבראו ביום השישי, ורצים בשדות חופשי
- ט. "וכל שיח השדה ___ היה בארץ"
- י. בנו של מהללאל
- כ. כלי נגינה
- ל. "בזיעת אפיק תאכל ___"
- מ. אביו של למך (2)
- נ. פיתה את חוה, כי למיתת האדם איוה
- ס. "הוא ה- ___ את כל ארץ כוש"
- ע. את הדרך אליו שמרו כרובים
- פ. שניים מארבעה הנהרות היוצאים מגן עדן
- צ. אחת מנשות למך
- ק. בנו של אנוש
- ר. נברא ביום השני
- ש. אחיו של קין
- ת. הוא היה לוטש כל חורש נחושת וברזל

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. נברא ביום השלישי
- ב. "וירא אלוקים כי ___"
- ג. "כל ___ קין שבעתיים יוקם"
- ד. בנו של חנוך
- ה. בתו של למך
- ו. "ולאדם לא מצא עזר ___"
- ז. השי"ת ___ את האור שברא בשביל הצדיקים
- ח. נמצא בארץ החוילה
- ט. "ואת ___ החרב המתהפכת"
- י. "כי איש הרגתי ל- ___"
- ך. שם בנו של קין
- ל. שני אחים בפרשה
- ם. נבראו ביום החמישי: "___ ___" (לשון הפסוק!)
- ן. במקום זה שם ד' את האדם
- ס. הפישון הוא נהר ה- (רש"י)
- ע. השי"ת ברא מאיבר זה את האשה
- ף. "ואת כל ___ למינהו"
- ץ. האדמה קוללה להצמיח-
- ק. העופות נבראו מן ה- (רש"י)
- ר. נברא ביום הראשון
- ש. נהר גיחון מקיף ארץ זו
- ת. "ורוח אלוקים ___"

כתרגומו

כל פרה נקיא דעג"ה מילה מתקבצת אונקלוס נכנסה לעברית של רמנו.

"דע" (וה) = "ביש". המילה העברית 'ביש' המתארת דבר ככשלוך, לא מוצלח, כגון: "עסק ביש".

מן המדרש

ארור אתה מכל הבהמה. תני, בהמה גסה טהורה יולדת לט' חדשים, בהמה גסה טמאה יולדת ל"ב חדשים, בהמה דקה טהורה יולדת לה' חדשים, הכלב לנ' יום, החתול לנ"ב יום, החזיר לס' יום, הנמיה לע' יום, השועל לו' חדשים, ושאר כל השרצים לו' חדשים. הארי והדוב והנמר והפיל והקוף והקפוד לג' שנים, והנחש לו' שנים, והאפעה לע' שנה. פילוסוף אחד ביקש לידע נחש לכמה מוליד, כיון שראה אותן זה עם זה נטלן ונתנן בחבית, והיה מספיק להן מזונות עד שילדו. כיון שעלו הזקנים לרומי ראה הפילוסוף את רבן גמליאל ואמר לו: "לכמה הנחש מוליד?" ולא יכול להשיבו ונתכרכמו פניו. פגע בו רבי יהושע ואמר לו: "למה פניך חולניות?" אמר לו: "שאלה אחת נשאלתי, ולא יכולתי להשיבה". - "מה היא?" אמר לו: "לכמה הנחש מוליד". ענה לו: "לז' שנים". אמר לו: "מנין לך?" אמר לו: "הכלב חיה טמאה ומוליד לנ' יום, ובהמה טמאה יולדת ל"ב חודש, וכתוב "ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה" כשם שהבהמה ארוה מן החיה שבעה, כך נחש ארוור מן בהמה שבעה". לפנות ערב הלכו ואמרו לו את התשובה, התחיל להטיח ראשו בכותל, ואמר: "כל מה שעמלתי ויגעתי שבע שנים, בא זה והושיטו לי בקנה אחד". (ע"פ ילקו"ש)

מילה בפרשה

סגר עיניו בקפיצה,
על חפץ שלא רצה,
כי לא נשבר בשימורים,
וכך את גוף העניין מכנים.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

מי נולד שמן מאד עד שנדמה היה שהיו לו שתי פנים?
***

"לא טוב היות האדם לבדו"

הגמרא (פסחים ג.) כותבת: 'דאמר ר' יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עיקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו שנאמר "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה"'. ולכאורה יכלו להביא ראיה מהפסוק: "לא טוב היות האדם לבדו" המופיע מוקדם יותר בתורה, שהרי היה אפשר לכתוב 'רע' במקום 'לא טוב'. אלא, כנראה שלעיתים יתכנו מצבים שבהם המצב שבהם האדם יחידי כן יהיו לטובתו ואין זה רע מוחלט, כמו שאמרו: 'זכה - עזר, לא זכה - כנגדו'. (מפי השמועה)

"בעצב תלדי... ויתעצב אל לבו"
בפרשתנו מוזכר כמה פעמים עניין העצב. על מי עוד בתורה כתוב שהתעצב?
***

מצאו נא בפרשה:

1. אות שאינה מופיעה בכל מעשה ששת ימי בראשית.
2. שלוש מילים רצופות שמסתיימות באות ד'.
3. שמות של 2 מסכתות בש"ס.
4. שלושה אנשים שמתו בחיי אביהם.
5. את המילה 'אהרן' בסופי תיבות.
6. את שמו של אחד מטעמי המקרא.
7. את האות מ' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ויאמר קין אל הבל אחיו והיה בהיותם בשדה ויקם קין על הבל אחיו ויהרגו"
2. "ותדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלקים כי טוב"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: על מי מובא בגמרא שלמד 300 הלכות מ300 רבנים ביום אחד? - על ברוריה אשת רבי מאיר (פסחים סב:). **לסדר את הפרשה** - "ויכלו השמים". **הידון א' ת'** - אבן שהם, בכורות צאנו, גירושגלות, דדרר, המן העץ, ורע, זכר ונקבה, חית הארץ, טרם, ירד, כינור, לחם, מתושאל ומתושלח, נחש, סובב, עץ החיים, פישון פרת, צילה, קינן, רקיע, שת, תובל קין. **הידון א' ת' הפוך** - דשא, טוב, הורג, עירד, נעמה, כנגדו, גזז, בדולח, להט, פצעי, חנוך, יבל יובל, תנינים הגדולים, גן עדן, גילוס, צלע, עוף כנף, קוץ, רקק, אור, כוש, מרחפת. **שעשועי דאורייתא** - כתוב על השבטים שחזרו מן השדה לשכם. 1. האות סמ"ך מופיעה לראשונה בפרק ב' פסוק יב: "הוא הסבב". [אין את האות ס' עד הסבב וויסגור בשר עיין מדרש רבה ובמפרשים שם. ועוד בספר היכלי מרום, ועוד אולי ללמדנו שבבריאת העולם הקב"ה לא סמך על אף אחד ולכן אין לנו על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמים. (מישהו שלח מייל - לבקש רשות על התשובה האחרונה)] 2. "עירד ולעירד ילד". 3. "שבת", "מבכורות". 4. הבל, חנוך, למך. 5. "לא שעה ויחר לקין". 6. "יום רביעי". 7. "אכלכם ממנו". **מילה בפרשה וזאת הברכה** - ראם. "אחד ממפרשי הפרשן" - הרא"ם (רבי אליהו מזרחי) הוא אחד ממפרשי רש"י, "חזה בהם בהרי הבשן" - ראה אותם-ראם, "כשנבעתו מפני החיה" - החיה 'ראם', "ומהקול החזק שנהיה" - מהרעם. **טמונות בפרשה** - 1. "את המאור הגדול... הקטן... ואת הכוכבים" (א,טז) 2. "הוא ישופך ראש" (ג,טו) 3. "ויתפרו עלה תאנה" (ג,ז) 4. חבילה - "ארץ החוילה" (ביא) 5. "חגורות" (ג,ז) 6. "רועה צאן" (ד,ב) 7. "ותפקחנה עיני שניהם" (ג,ז) 8. "ויבדל... בין האור ובין החשך" (א,ד), "ויהי אור" (א,ג) 9. 'כשהנחש בא לנשוך הוא נושף כמין שריקה' (רש"י ג,טו) 10. "לארבעה ראשים" (ב,י) 11. חדק+דקל= "חידקל" (ביד) 12. "ויתחבאו... בתוך עץ הגן" (ג,ח) 13. "אשר יצר" (ב,ח) 14. "לא שעה" (ד,ה) 15. "ועפר תאכל" (ג,יד) 16. "התנינים הגדולים" (א,כא) **טמונות בהפרשה** - 1. "ולא יאכל.. לחם" (כ,לד) 2. "החיצים" (כ,לו) 3. "ויבכו איש את רעהו" (כ,מא) 4. "לשלח לי למטרה" (כ,כ) **שאלה לשלחן השבת ראש השנה** - שאלנו: מדוע נקרא יום זה בשם 'יום תרועה', ולא 'יום תקיעה', הלא אנו תוקעים הרבה יותר מאשר מריעים, ובפסוקים שבברכת שופרות אנו מזכירים ברובם תקיעת שופר ובפסוקים רבים מוזכר עניין התקיעה בראש השנה, כגון: "תקעו בחדש שופר"? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. תרועה יותר משברת את הלב ועניין השופר הוא לעורר לתשובה. 2. כי תרועה הוא גם משורש של אחוה ורעות, שעל ישראל להיות ברעות זה עם זה. 3. מילה עם כפל משמעות מפני שליראל יום הדין פועל רעות ואחוה ביניהם, ולאומות העולם הוא שובר (מלשון "תרועם שבט ברזל"). (משנה שכר שכיר) 4. עיקר מצוה היום בתרועה. 5. זוהי לשון התורה יותר. 6. עיקר היום הוא להתאונן על החסרון ברוחניות ובמלכות הקב"ה.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.
ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

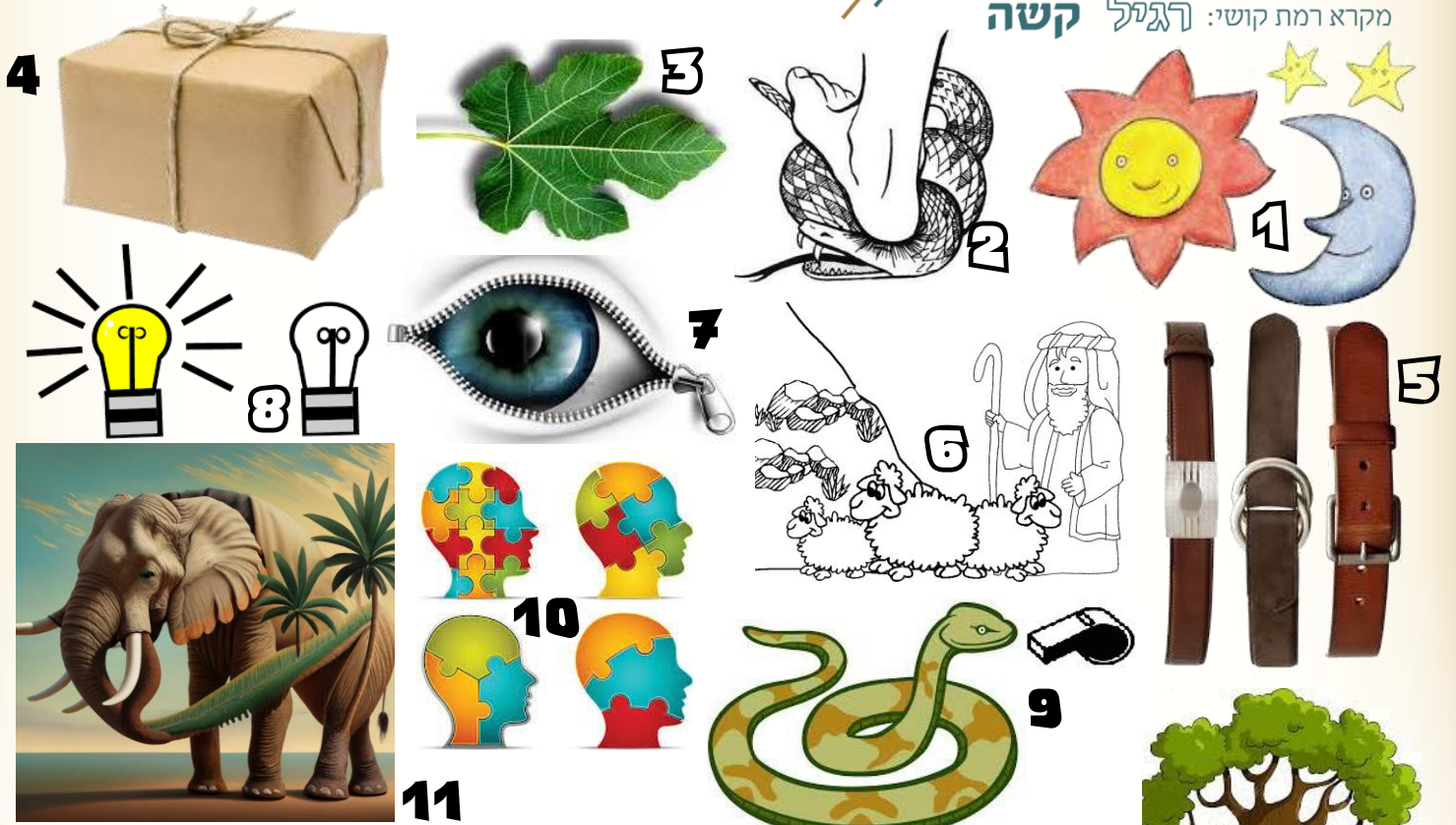

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגמיל קשה

מחשבה טובה
 התשובה לטמונה זו
 תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
 "ושפני טמוני חול" (לג, יט)

הפטרת שבת ערב ר"ח "מחר חודש" (ש"א כ' יח-מב')

טמונות בהפטרה

© כל הזכויות שמורות לאהרון בייך